

Persones > Societat

El Departament d'Educació i Formació Professional

ultima canvis en el Batxillerat per al curs 25-26 «a requeriment de la Secretaria d'Estat d'Educació del Ministeri» per adaptar el currículum català (del 2022) a les exigències de la Lomloe, segons va comunicar la Direcció d'Innovació, Digitalització i Currículum als centres educatius.

EDUCACIÓ A CATALUNYA

HELENA LÓPEZ
Barcelona

— **¿Tenia constància que s'estava estudiant unir les matèries de Física i Química i de Biologia, Geologia i Ciències Ambientals?**

— En absolut. Me'n vaig assabentar per la premsa.

— **¿I com ho va rebre?**

— Aquí hi ha diverses coses. Una qüestió és la d'ajuntar matèries. Després hi ha el maltractament que està vivint la Geologia des de fa molts anys. Si això es consuma, serà la seva defunció definitiva, una mica sorprenent en el moment en què estem.

— **¿En quin moment estem?**

— En un de crisi climàtica. Vivim en un país que pateix sequeres constantment i els recursos hídrics ens haurien d'importar. Estudiar quin és el tractament que s'ha de fer de l'aigua sembla que queda en un segon pla. És aquesta degradació constant que patim en els àmbits científics.

— **El Departament insisteix que no es retallen hores de ciències, sinó que s'organitzaran diferent. ¿Com veu la proposta de compensar les hores de física per «reptes de física»?**

— Hi ha una mica de fallàcia sobre l'aprenentatge per competències. Per aprendre per competències primer s'han de treballar uns continguts. Aquesta assignatura de reptes quedarà absolutament buida, serà una mica una pantomima. Evidentment, no enfortirà el coneixement científic dels estudiants.

— **¿El devaluarà?**

— Absolutament.

— **Deia abans que el problema ve de lluny. ¿Aquestes retallades ja s'han notat en una baixada del nivell dels estudiants?**

— Totalment. De fet, és un sentiment generalitzat. A la Facul-

Marc Asensio Clupés

Juan Jesús Donaire, degà de Ciències de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Juan Jesús Donaire

Contrari a la proposta del Departament de retallar hores de ciències a batxillerat, el degà de Ciències de la UAB adverteix que els efectes de les polítiques educatives es noten a llarg termini i que «són molt difícils de corregir a la universitat».

«Ens arriben alumnes que no saben sumar fraccions, una cosa impensable fa anys»

tat de Ciències tenim la sort de tenir un alumnat molt compromès amb la seva formació, però últimament arriben alumnes amb unes llacunes que de vegades ens sorprenen. Això es nota molt en les assignatures vincu-

lades a les matemàtiques, matèria que ha patit una reducció d'hores a la secundària. Trobem persones amb dificultats per sumar fraccions, per exemple, una cosa que fa 10 anys era absolutament impensable.

— **Alumnat que ha estudiat el batxillerat científic, ha aprovat la selectivitat...**

— Sí. El problema de l'ensenyament és que, segons quines mesures prenguis, els efectes es veuen a llarg termini, però són

molt difícils de corregir quan ja estan a la facultat.

— **¿Són casos anecdòtics o és habitual?**

— És habitual. Per exemple, persones que tenen dificultats per negar una frase. Tu fas un enunciat i dius: «Els gats són blancs». Si això és fals, ¿què és el que és cert? I et diuen que els gats són negres. Inclús això. Qüestions de raonament lògic.

— **Crida l'atenció, perquè seria aquest un exemple a què haurien d'estar acostumats en l'ensenyament competencial...**

— Les grans víctimes de tot aquest desgavell són els escolars. Però una víctima col·lateral és el professorat. Moltes vegades s'han d'adaptar, sense haver rebut la formació necessària, a directrius que algun il·luminat decideix, amb uns criteris caòtics i de vegades capritxosos. ¿Per què sobre un problema així no truquem a les portes de les universitats, que és on és la gent que té criteri i ha investigat sobre el tema?

— **¿Perquè no hi ha consciència de la gravetat del problema?**

— Jo crec que sí, però la meua percepció és que l'ensenyament s'instrumentalitza massa políticament; s'utilitza més com una arma que com un dels pilars que hauria de ser d'una societat civilitzada.

— **¿Li va sorprendre que els polítics es possessin les mans al cap amb la Literatura, però pràcticament no diguessin res de les retallades en Ciències ni dels Treballs de Recerca (TR), que gairebé desapareixeran?**

— És un tema cultural. Quan parlem d'intellectuals, la gent pensa en un filòsof, un humanista... Als científics no se'ls considera intel·lectuals. Si una persona no sap qui va escriure el Quixot, pensarem que és un ignorant; en canvi, podem ignorar perfectament quin element químic és el més freqüent de l'univers. I no passa res. ■

Una modificació de la qual els instituts catalans van tenir notícia a través d'un comunicat penjat al Portal de Centres –la 'intramèdia' dels docents–, en el qual s'indica també que el canvi, imminent, es farà «de manera esglaonada»: a primer de Batxillerat el curs 25-26 vinent (per als actuals alumnes de quart d'ESO), i, a segon, el curs 26-27.

Anna Marbà

Com a coordinadora d'un màster de formació de professorat de la UAB creu que s'està relegant la ciència. Són els canvis en aquesta matèria els que han provocat una rebel·lió als centres.

«Si no volen reduir el nivell en ciències, que no retallin hores»

H. L.
Barcelona

— **El professorat veu un disbarat treure hores de Biologia per donar-les a matèries que encara estan per inventar, com Reptes de la Biologia...**

— Tenen tota la raó. Aquests «reptes», a més, els pots incloure en la matèria de Biologia, per exemple. Pots explicar la base molecular de l'ADN i vincular-la després a un repte actual.

— **Així és com se'ns havia explicat que s'estava ensenyant des de feia anys, de fet.**

— Així hauria de ser. Però el que ens diu la investigació és que la manera de fer les classes no ha canviat tant. El que ha canviat és el missatge a Twitter i la percepció que tenim. Una cosa és que diguis que treballes per projectes i una altra que allò sigui un projecte. No sé si el canvi és tan real, no en tenim dades.

— **Els instituts deien que ja no tenien temps per acabar el temari amb tres hores setmanals, com per fer-ho ara en la meitat de temps.**

— És clar. Si reduïm hores, reduïm temari. Si aquesta proposta tira endavant, hi haurà d'haver un nou decret en el qual s'expliqui què s'ha d'aprendre en la matèria única de Bi-

ologia, Geologia i Ciències Ambientals, perquè, si després, a sobre, deixen que cada professor o institut decideixi què entra i que no, ens trobarem una situació molt desigual.

— **Sens dubte suposa tensió afegida als instituts.**

— És una responsabilitat que el docent no hauria d'assumir. És responsabilitat del Departament. Necessitem concrecions. Quan llegeixes el currículum del batxillerat i l'ESO, el que veus són títols, res concret. I decidir això amb tots els temes és molt difícil i són moltes hores, i és un esforç una mica inútil, no té sentit que tots els docents pensem fins on hem d'ensenyar el cos humà.

— **Els canvis a escala política es volen introduir molt ràpid, però assentar-los requereix temps...**

— L'educació requereix calma. Té molta inèrcia. És voler canviar una cosa que és molt gran i que es mou molt lentament. Tu no pots anar desequilibrant el sistema, perquè al final esclata. Tenim canvis curriculars constants que són impossibles de portar a terme i, a més, hi ha una inestabilitat brutal dels equips docents. A més, el batxillerat és una etapa que no és obligatòria i l'alumnat el fa amb una finalitat clara: anar a la universitat. Aquí s'ha de discutir quins són els continguts mínims de Biologia i Geologia, per-

Marc Asensio Clupés

Anna Marbà, que coordina un màster de formació de professors.

«Hi ha qui arriba a la universitat havent fet ciències per última vegada a 3r d'ESO»

què la Geologia és la gran oblidada del currículum.

— **¿Què ha passat amb aquesta assignatura?**

— En l'ESO és una cosa completament anecdòtica, i en el batxillerat, també, perquè la matèria és inexistent. Si alguna cosa no té un estatus en el currículum, depèn de la voluntat o dels interessos del claustre. ¿Què és el mínim que es necessita

saber de Geologia per fer un batxillerat científic? A més, en el context d'emergència climàtica, és important entendre els impactes al planeta. Si tu no tens geòlegs, és molt difícil fer nous geòlegs. La Geologia hauria de tenir molt més pes per entendre quines són les conseqüències de la crisi climàtica, per entendre què va passar a València. És necessari entendre la ciència com una forma de cultura.

— **¿Entenen que ara no passa?**

— Hi ha d'haver un mínim de contingut científic que qualsevol alumne de batxillerat a Catalunya hauria de saber. Ara una persona pot arribar a la universitat i és possible que l'últim curs en el qual va fer ciències fos tercer de l'ESO. És a dir, amb 15 anys. I això vol dir que van estudiar una vegada Geologia i una vegada l'àtom, una idea central en la química. També és possible que hagin vist el cos

humà així una mica de passada. Tot-hom defensa la literatura com a cultura general, però, en canvi, la ciència en queda fora.

— **El Departament insisteix que no retallen hores, sinó que el que fan és reestructurar-les.**

— El problema és que estàs traient hores d'unes matèries per convertir-les en optatives. Si fos una cosa només de nomenclatura –que hem de posar juntes la Biologia i la Geologia però mantenim el nombre d'hores–, no estariem parlant d'aquest assumpte. El problema és que el que proposen és passar una part a optativa, així que només podràs garantir les tres hores setmanals.

— **¿L'impacte d'anar traient hores ja s'ha notat? ¿Els joves arriben menys preparats?**

— La retallada que es planteja és molt bèstia. Abans es va retallar una hora, però ara es planteja reduir-les a la meitat. Això vol dir que, en el pitjor dels casos, t'arribaran amb la meitat del que sabien.

— **Si fos assessora del Departament, ¿què recomanaria? La primera cosa, entenc, no retallar hores en ciències.**

— Això seria un mínim si vols que arribin amb el mateix nivell que fins ara. Si treus hores, la gran majoria no ho farà. Al final, tot això impacta en qui té menys recursos. És el que passa sempre. Si no volen reduir el nivell, el que no poden fer és treure hores.

— **Abans ha comentat que una cosa és dir que s'ensenyava per competències i una altra que es faci. ¿Quin paper té la facultat en això?**

— Un paper important. Per ser professor de secundària necessites 300 crèdits de formació. 240 són conceptuals. La part de didàctica és molt petita. Amb els crèdits que tenim és impossible.

— **Els falten hores, també.**

— Falten hores i falten docents a secundària, sobretot de ciències, i no obren més places del màster en el sistema públic. Cada any es queda molta gent fora. ■